

Hus, Jan

Nechutová, Jana (editor); Malá, Jana (editor)

O Božích přikázáních a o Modlitbě Páně

In: Hus, Jan. *Mistr Jan Hus v polemice a v žaláři : překlady, komentáře a poznámky*. Nechutová, Jana (editor); Malá, Jana (editor). Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2019, pp. 86-94

ISBN 978-80-210-9323-2; ISBN 978-80-210-9324-9 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/141431>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

O BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍCH A O MODLITBĚ PÁNĚ

De mandatis Dei et de Oracione Dominica, Bartoš – Spunar č. 77a. Přeloženo podle kritické edice Magistri Iohannis Hus Constantiensia (Magistri Iohannis Hus Opera omnia, tomus XXIV), Turnhout, Brepols (Corpus Christianorum, Continuatio mediaevalis 274), 2016, s. 117–133.

Překlad Milan Svoboda: O přikázáních Páně, in: M. Jana Husi Sebrané spisy 5, 1904, s. 214–220.

Traktát má krátkou předmluvu, pak se dělí na dvě části, první je o Desateru přikázání, druhá o Modlitbě Páně, Otčenáši. Nadpis textu ve staré edici Flacia Illyrika a na jeho základě i překlad M. Svobody dělí traktát na kapitoly tři: za samostatnou, první, kapitolu se tak považuje úvod, pojednávající o víře.³³⁴ Členění na tři části se v odborné literatuře ujalo zejména pro paralelu s Husovými českými Výklady, jejichž obsahem je exegeze Vyznání víry (Creda, Apostolika), Desatera a Modlitby Páně. Pro pouhé dva díly se vstupním úvodem svědčí ale rukopisně dochovaný titul ve většině rukopisů (*De mandatis Dei et de Oracione Dominica*).

Každý křesťan obdařený rozumem má Boha nade všechno milovat. Ale nezachová-li jeho přikázání, nemiluje ho pravou láskou, jak říká ve svém listu Jan: „Řekne-li někdo ‚miluji Boha‘ a jeho přikázání nezachovává, je lhář.“³³⁵ Proto je nutné, aby každý křesťan Boží přikázání zachovával. Ale nebude se mu dařit zachovávat je, nezná-li je; je tedy nezbytné pro jeho spásu, aby Boží přikázání napřed znal, a potom je zachovával. A protože není možné, aby člověk v pozemském životě³³⁶

334 Tak i Úvod ke kritické edici, s. XXXVI.

335 Srv. 1 J 2, 4.

336 „člověk v pozemském životě“ – orig. *viator* – „poutník“, zde a v křesťanském kontextu častěji označuje člověka, který na tomto světě žije v provizoriu na cestě k nebeskému království.

plnil Boží přikázání bez víry (protože podle Apoštola v 11. kapitole epištoly Židům „bez víry není možné zalíbit se Bohu“³³⁷), musí křesťan zaprvé správně věřit; potom víru nějak poznat, poznat Boží přikázání a naplňovat je činem, a zatřetí na základě poznání víry i Božích přikázání patřičně Boha modlitbou prosit o blaženost a o prostředky, které k ní ukazují cestu.

Je zřejmé, že se na křesťana vztahuje takovýto řád: nejprve má věřit, zadruhé má plnit Boží přikázání a zatřetí se má zbožně modlit. Z toho pak plyne, že kdo v Boha věří, plní jeho přikázání a patřičně se modlí, ten je na správné cestě do nebeské vlasti.

Člověk „věří v Boha“,³³⁸ když jej nade vše miluje; podle Augustina a Bedy totiž věřit v Boha znamená ve víře jej milovat, ve víře k němu jít, ve víře k němu lnout a patřit k jeho údům,³³⁹ ale „věřit Boha“ znamená věřit, že Bůh je, a „věřit Bohu“ znamená věřit, že co Bůh říká, je pravda. Prvním způsobem věří v Boha jen spravedliví pozemští poutníci,³⁴⁰ ale dalšími dvěma způsoby věří i špatní lidé a ďábli.

Prvním způsobem víry můžeme rozumět to, co říká Kristus: „Kdo věří ve mne, má život věčný.“³⁴¹ Ten totiž, kdo přilne ke Kristu a nakonec bude patřit k jeho údům,³⁴² má věčný život, ale nemá jej každý, kdo věří, že Bůh je a kdo věří Bohu, protože o víře mnohých takových lidí platí, že „víra bez skutků je mrtvá“,³⁴³ a „i ďábli věří, ale děsí se“.³⁴⁴ Když je tedy Ježíš „Král králů a Pán pánů“,³⁴⁵ pro něhož vládnout znamená sloužit,³⁴⁶ pak člověk, který chce tak velikému králi prokazovat náležitou službu, musí k němu přistupovat s vírou, protože Apoštol říká: „Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest.“³⁴⁷ A potom je pro zachování víry zapotřebí věrnosti, k věrnosti je zapotřebí dodržování přikázů, a jsou-li náležitě dodržovány, může služebník prosit svého Pána o odměnu. Tak je tomu i u světských pánů: napřed služebník přistoupí a slíbí věrnost, zadruhé na sebe vezme příkazy,

337 Žd 11, 6.

338 Odstavec podává ve shodě se scholastickou teologií (Hus se zde odvolává na Augustina a na Bedu Ctihodného) trojí definici víry: 1. věřit v něco, v někoho (věřit „v“ je možno jen v Boha, v osoby Boží Trojice); 2. věřit něco (že to je, existuje), 3. věřit někomu, něčemu. Toto dělení je často citováno u Viklefa.

339 Orig. *membris eius incorporari*. Formulace vychází z metafory těla – církve: hlavou tohoto těla je Kristus, věřící jsou jeho údy.

340 Srv. pozn. 336.

341 J 6, 47.

342 Stane se součástí jeho těla, církve vyvolených.

343 Jk 2, 26.

344 Jk 2, 19.

345 1 Tm 6, 15; Zj 17, 14; Zj 19, 16.

346 Orig. *cui servire regnare est*. Toto slovní spojení se vyskytuje jako citát bez udání zdroje u řady středověkých autorů, mj. u Bernarda z Clairvaux; jde (podle údaje starého tisku Gersonova kázání) o glosu k Ř 1, 1.

347 Žd 11, 6.

kteře se ho tŕkají, a zatřetí, když pánovy příkazy splní, v určitém čase poprosí pána o odměnu. Ať i křesťan vůči Kristu zachovává tento řád: vždyť při křtu se zřekl služby ďáblovi a slíbil Kristu zachovávat věrnost; ať tedy jako věrný služebník zachovává příkazy – je jich deset³⁴⁸ – svého Pána, a už předtím má znát svou víru, jež je obsažena v člancích Vyznání „Věřím v Boha Otce“.³⁴⁹

Nebudeš mít jiné bohy – budeš tedy uctívat jen jednoho Boha, který učinil nebe i zemi.³⁵⁰ Proti tomuhle se prohřešují věštcí a spiritisté.³⁵¹

*Nevezmeš jméno svého Boha nadarmo*³⁵² – křivou a ani pravdivou přísahou při jeho jménu, pronesenou neuctivě a lehkovážně.

*Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý*³⁵³ – tak, že se budeš vyhýbat všem hříchům a budeš konat svaté skutky, přemýšlet o Bohu, zbožně se modlit, slyšet slovo Boží, jiné vyučovat dobrým věcem, účastniš se poutí, budeš dávat almužnu a vyhýbat se tělesné práci, jaká by tě odváděla od služby Bohu, zejména se vyhneš hříchu rozmařilosti (a podobně jiným hříchům³⁵⁴), a radovánkám.³⁵⁵

Cti svého otce i matku – máš je poslouchat v dovolených věcech, jednat s nimi uctivě; je-li třeba, máš je zabezpečovat životními potřebami, pokorně jim sloužit a modlit se za ně k Bohu.

*Nezabiješ, nedovoleně, a to člověka ani přímo,*³⁵⁶ ani svým rozsudkem, radou, zradou, falešným svědectvím, jedem, ani jakýmkoli jiným nespravedlivým způsobem; dokonce ani tím, že bys mu odepřel nezbytnou pomoc, jaká by člověku zachránila život, neboť Ambrož říká: „Tomu, kdo je ohrožen smrtí, podej chléb! Nepodal-li jsi, zabil jsi.“³⁵⁷

Nesesmilníš, to je nedopustíš se jakékoli chlípnosti. Tím Bůh zakazuje každý nedovolený sexuální akt neženatého muže s neprovdanou ženou a také takový, který se nedovoleně děje velmi často mezi manželi. Zakazuje se zde jakékoli

348 Decalogus, Desatero přikázání, je zapsáno v Pentateuchu (Pět knihách Mojžíšových) dvakrát: Ex 20, 1–17, a Dt 5, 6–21. U jednotlivých přikázání se zde dále na příslušné verše neodkazuje.

349 Tzv. Apoštolské vyznání víry.

350 Ex 20, 11.

351 Česká glosa v jenom z rukopisů tohoto traktátu vysvětluje: „kúzedlník a čarodějník“; orig. *sortilegi et nigromantici*.

352 Orig. ve shodě se zněním Vulgáty *Non assumes nomen Dei tui in vanum*, doslova Kral., ČEP: „Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha.“

353 V překladu podle ČEP.

354 Další hříchy v obvyklém seznamu „sedmi hlavních (smrtných) hříchů“.

355 Orig. *otio*: výraz obvykle znamená nečinnost, a ta se naopak pro sváteční den tímto přikázáním doporučuje! V našem kontextu jde o volný čas trávený neužitečnými kratochvílemi. Glosa v jednom z rukopisů se odvolává na údajná Augustinova slova o těch, kdo si ve sváteční den nedají pokoj (*nohant ocio ciare*) od hloupostí, od tanců nebo od pitek. – Jiný možný překlad: „od lenosti“ (pro konání dobra).

356 Fyzicky, orig. *manu tua*, doslova „vlastní rukou“.

357 Údajný Ambrožův výrok cituje *Decretum Gratiani*, D. 8 c. 6 c. 21 (Fr. I, col. 302).

Věrnost Desateru

zneužívání pohlavních orgánů a vůbec cizoložství a sodomský hřích; právě proto byla vyvrácena Sodoma a sousední města.³⁵⁸

Nepokradeš, tedy nic si bezprávně nevezmeš. Zde se zakazuje každé neoprávněné odnětí cizí věci: tak se zakazuje krádež v pravém slova smyslu a loupež, zakazuje se lichva, nedovolené vymáhání, násilné zadržetí cizího majetku, lstivé okrádání, jakého se dopouštějí kupci, a brání úplatků. Neboť Izajáš říká: „Tvoji vůdcové jsou proradní, jsou to spolčenci zlodějů, všichni milují úplatky a rádi berou dary.“³⁵⁹

Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví. Toto přikázání je jasné, a kdo je překračuje, dělá z Boha lháře: odporuje Bohu, který je sám pravdou;³⁶⁰ zadruhé klame soudce; zatřetí škodí bližnímu; začtvrté zatracuje sám sebe, nekaje-li se.

Nebudeš dychtit (nedovoleně a bez úhrady) *po domě svého bližního, nebudeš dychtit po ženě* (pro cizoložství) *svého bližního*.

Nebudeš dychtit (nedovoleně a bez úhrady) *po majetku svého bližního*.

Tak se píše ve dvacáté kapitole Exodu.

Toto je těch deset přikázání, která dal Hospodin. U Matouše v 19. kapitole se o nich říká, že když se jeden velmož ptal Krista „Mistře, co mám dělat, abych získal věčný život?“, Spasitel mu odpověděl: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání.“³⁶¹ Kdo zachovává tato přikázání, je svatý, a kdo je přestupuje, je zlořečený. Kdo je zachovává, je moudrý syn, kdo jimi pohrdá a nezachovává je, ten je hloupý. A protože je těch, kteří je zachovávají, málo, a těch, kdo odmítají, mnoho, Šalomoun správně říká: „Hlupáků je nekonečně mnoho.“³⁶² Vždyť co může být hloupějšího, než odmítat spásná a přitom snadná přikázání tak velikého Krále a tak svatého Otce a poslouchat nejhorsšího a nejukrutnějšího nepřitele, ďábla, a poddávat se jeho škodlivému panství? Přicházet o nebeské království, o věčný život, o milost Boha Otce kvůli nepatrným tělesným přijemnostem a vydávat se tak věčnému zatracení, zahubit svůj život, podstoupit smrt, čekat na ztrátu nekonečné slávy a na vstup do věčné bídy? Odloučit se od všech svatých a přidat se k ďáblům, ztratit světlo, upadnout do tmy, odejít z radosti a vejít do věčné tmy? Na tohle ti hloupí pošetilci nepomyšlejí. „Kéž by byli moudří, prohlédli a uvědomili si, jak skončí!“³⁶³ Potom by nehřešili tak lehkomyšlně, jak hřeší.

358 Gn 19, 1-29.

359 Iz 1, 23.

360 Orig.: *ipsi veraci contradicit*.

361 Mt 19, 16-17.

362 Kaz 1, 15 (Vulg.); české překlady (Kral. i ČEP) ve shodě s hebrejským originálem překládají tento verš odlišně.

363 Dt 32, 29.

„Pamatuj, synu, na vlastní konec, a navěky nezhřešiš“,³⁶⁴ říká Mudrc. Pamatuj, synu, na konec svého pozemského života, jak rychle ubíhá! Vždyť člověk „jako květ vzejde a zvadne, prchá jako stín a nezůstává stále stejným“.³⁶⁵ Pamatuj, synu, že při tvé smrti budou přítomni ďábli, kteří chtějí tvou duši odnést k věčným pekelným trestům. Pamatuj, synu, že

„prchavě, jak mizí větry, tak mívá i sláva světa.“³⁶⁶

Pamatuj, synu:

„Proč se tak raduje tělo, když má se stát pokrmem červů?“³⁶⁷

Pamatuj, synu, jak těžký je pekelný trest! Tam není žádná radost, přebývá tam věčná hrůza.³⁶⁸ Pamatuj si, synu, že hlodající červ svědomí nezemře a oheň se neuhasí.³⁶⁹ Pamatuj, synu, na den soudu, den hněvu, den soužení a tísně,³⁷⁰ děsivý a velice hořký den, kdy budou před celým světem odhaleny všechny hříchy; otevře se peklo, aby pohltilo hříšníka; bude zde ďábel, aby žaloval; Král Kristus, aby odsoudil: nedá se obměkčit dary, nikdo jej nebude moci oklamat, jeho soudnímu výroku nebude nikdo moci uniknout. Tehdy totiž řekne nanejvýš spravedlivý Pán všem nespravedlivým: „Jděte, prokletí, do věčného ohně, připraveného ďáblu a jeho andělům!“³⁷¹ Na to, synu, pamatuj, a nebudeš nikdy hřešit, budeš zachovávat Boží přikázání a zachrániš svou duši, protože Spasitel říká: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání.“³⁷²

Boží přikázání je obecné Boží naučení, jež každého křesťana zavazuje pod trestem smrtelného hříchu – a tak smrtelný hřích znamená překročení Božího přikázání. Smrtelný hřích se Bohu nejvíc hnusí, ďáblu se nejvíc líbí a člověku nejvíc škodí. Proto se jej má člověk víc bát a prchat před ním víc než před jakýmkoli časným trápením, a na druhé straně má nesrovnatelně víc milovat ctností než rozkoš, bohatství a pocty. Jak říká prorok David: „Miluji tvá přikázání víc než zlato, víc než zlato ryzí.“³⁷³ Jak mnozí klerici tato slova při slavení mše říkají, a přitom se

364 Sír 7, 40.

365 Jb 14, 2.

366 *Ut flatus bumbi, sic transit gloria mundi* (Walther 32395). Čtení *bumbi* není v rukopisech jednotné; jde o výraz pro prchavý zvuk, někdy včelí nebo čmeláci bzukot, vánek, jindy dokonce zvuk odcházejících střevních plynů (a je pravděpodobné, že Hus navozuje právě tuto expresivní a rozhodně nesalónní představu).

367 *Cur caro letetur, que vermibus esca paratur?* (Walther 4667).

368 Vulg. Jb 10, 22 (Kral., ČEP na základě hebrejského orig. odlišně).

369 Mk 9, 48.

370 Sf 1, 15.

371 Mt 25, 41.

372 Mt 19, 17.

373 Ž 119, 127 (Vulg. Ps. 118).

starají víc o zlato než o Boží přikázání! Apoštol Pavel říká: „Všechno jsem odepsal a pokládám to za nic, abych získal Krista.“³⁷⁴

A tak, můj milý, následujme Pavla, odložme skutky tmy a oblečme se ve zbroj světla:³⁷⁵ vyhýbejme se hříchům a držme se ctností. Vždyť nejhroší věci je neřest, a ctnost je nade vše dobrá.³⁷⁶

Vyhýbejme se tedy neřestem a uchovávejme si ctnosti, protože všem nám Pravda říká: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání.“³⁷⁷ Chceš-li vejít do života, ne do života bídy, ale do života slávy; nikoli do pomíjivého života, ale do života věčného, v němž má každý svatý vše, co chce (a nechce v něm nic zlého); do života, v němž jsou věci nanejvýš dobré, jaké oko nevidělo a ucho neslyšelo, jaké člověku ani nepřišly na mysl,³⁷⁸ do života, v němž není smrt, strach, žízeň, hlad, vůbec žádný nedostatek, žádná nepříjemnost, ale nekonečná radost.

O jakém životě zde tedy mluvíme? Je to neselhávající a úplný dostatek, jenž neselhává a ani selhat nemůže. Je to život, o němž říká Spasitel: „Život věčný je v tom, když poznají Tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista;“³⁷⁹ spočívá tedy věčný život v tom, že svatí v nebeské vlasti poznávají nebo poznají Otce, Syna a Ducha svatého bezprostředním poznáním skrze rozumové chápání; tak poznají božskou podstatu. A poznáním skrze cit³⁸⁰ poznají Krista Ježíše jako pravého člověka. Z tohoto dvojího poznání vzejde radost, a v ní bude obsaženo definitivní zklidnění, pokoj, o nějž spravedlivý už nikdy nepřijde.

Takže blaženost, jinak řečeno věčný život svatých, spočívá v jasném poznání Boží podstaty a v poznání tří osob, a v poznání lidské podstaty Kristovy. Výsledkem tohoto poznání je pak láska k Bohu, jíž budou svatí nade vše milovat Boha, a výsledkem lásky je radost. A poznání, lásku a radost následuje pokoj, díky němuž se budou skrze ono trojí svrchovaně těšit z Božího bytí. Ze všeho dalšího, co připravil Bůh těm, kdo ho milují,³⁸¹ se budou svatí těšit podle vůle Nejsvětější Trojice.

Zatřetí³⁸² má křesťan umět modlit se, a to především modlitbu Páně, tedy Otče náš. Říkáme jí „Páně“ z toho důvodu, že ji složil svrchovaný Pán Ježíš Kristus na žádost svých učedníků. Když totiž učedníci viděli, že Pán se sám často modlí, řekli: „Pane, nauč nás modlit se!“³⁸³ A on odpověděl: „Modlete se takto: Otče náš“, atd.

374 Fp 3, 8–9.

375 R 13, 12.

376 Srv. Galfredus de Vino Salvo, *Poetria nova*, v. 1130–1131.

377 Mt 19, 17.

378 1 K 2, 9.

379 J 17, 3.

380 Orig. *cognicione sensitiva* (nikoli smyslové, *sensualis*, poznání ve fyzickém smyslu).

381 1 K 2, 9.

382 Podle výčtu na konci prvního odstavce celého textu.

383 L 11, 1.

Zde je třeba vědět, že modlitba je podle našich učitelů³⁸⁴ pozvednutí mysli k Bohu. Člověk sice může pozvednout mysl k Bohu beze slov, ale v daném případě se k pozvednutí mysli vyžaduje také vhodné uspořádání slov a jejich vyslovení. A tak, je-li pozvednutí mysli k Bohu spojeno se slovním vyjádřením, nazývá se modlitbou, a v ní Boha o něco prosíme.

Aby se člověk modlil dobře a záslužně, k tomu je nejprve třeba, aby neměl smrtelný hřích, protože jen tak se může dobře modlit. Zadruhé, aby pozvedl mysl k Bohu. Apoštol totiž říká: „Modlit se budu duchem, modlit se budu i myslí.“³⁸⁵ Zatřetí, aby slova modlitby pronášel správně, jasně a náležitě. Začtvrté, aby dbal na jasný smysl modlitby.

K první podmínce: každý musí bedlivě dbát na to, aby neměl smrtelný hřích, protože hříšníky Bůh neslyší,³⁸⁶ nechťejí-li zanechat smrtelných hříchů. Ke druhé podmínce: když se člověk modlí, má pozvednout mysl k Bohu. Protože o těch, kdo při modlitbě nepozdvihnou mysl k Bohu, říká Spasitel: „Tento lid mne ctí rty, ale jejich srdce je daleko ode mne, marně mne uctívají.“³⁸⁷ I básník říká:

„Když se nemodlí srdce, pak jazyk se nadarmo snaží.“³⁸⁸

A taky:

Pozvedni srdce, mluv dobře, a hled' taky na jasný smysl,³⁸⁹

což se týká dalších podmínek – dobré formulace a jasného smyslu.

Zadruhé je třeba vědět, že je správné dávat modlitbě Páně přednost před jinými modlitbami a také se jí častěji modlit. Především proto, že ji nejsvětější Otec složil pro své syny a nejlepší Mistr pro své učedníky; zadruhé proto, že je v ní obsaženo všechno potřebné, o co může člověk prosit. A zatřetí, protože je stručná: veliký Pán složil modlitbu stručnou, aby se jí služebník rychle naučil, a ne aby z ní byl mrzutý, kdyby byla dlouhá.

Modlitba Páně obsahuje na začátku zbožné a pokorné oslovení,³⁹⁰ totiž *Otče náš, jenž jsi v nebesích*, a pak obsahuje sedm proseb. První z nich zní *Posvěť se jméno Tvé*. Co se týče toho prvního: když křesťané ve svých myslích přistupují k Bohu, mají v pokorném duchu říci „Otče náš, jenž jsi v nebesích“, jako by si chtěli naklonit nejsvětějšího Otce, aby je ve své vůli vyslyšel. Tak přece i poddaní, když se obracejí na své pány, oslovují je zdvořile a pokorně,³⁹¹ a klerikové, jimž jde o vyslyšení jejich

384 Např. Tomáš Akvinský ve výkladu Žalmů (*Reportatio super Psalmos*).

385 1 K 14, 15 (podle Kral.).

386 J 9, 31.

387 Mt 15, 5–9; srv. Iz 9, 13.

388 Walther 17659, srv. 4073.

389 Srv. Walther 4128.

390 Orig. *captacionem benivolencie* (Svobodův překlad: „zjednání přízně“).

391 Orig. *captant benivolenciam*.

prosby, začínají svou řeč k papeži zdvořile a pokorně³⁹² – „Nejsvětější otče“. Tak se i sám Spasitel, Boží Syn, modlil k Otci tak, že padl tváří k zemi a řekl: „Otče můj, je-li možné, odejmi ode mne tento kalich.“³⁹³ Tak nám dal příklad, abychom to dělali podobně, poklekli a takto mluvili k našemu Bohu:

Otče, který jsi nás stvořil, který jsi nás zrodil skrze křest, živíš nás, zachováváš a střežíš, který jsi nás vykoupil a připravil jsi pro nás dědictví nebeské vlasti.

Náš, nejen „můj“: to aby mocní nepropadali pýše, ale aby vzali pokorně na vědomí, že jsou syny téhož Otce jako chudí a opovrhovaní.

Jenž jsi v nebesích se svatými skrze slávu, na zemi s dobrými skrze milost, v podsvětí se zavrženými skrze trest, který jsi všude skrze svou mocnou přítomnost. Ale zvlášť jsi v nebesích, abychom poznávali, že Ty jsi Otec nad kterékoli jiné otce, a abychom se v každé chvíli v duchu vztahovali k Tobě víc než k čemukoli jinému.

Posvěť se jméno tvé – posvěť se v nás, a to vírou, nadějí a láskou, abychom zbožně promýšleli, vyslovovali i ctili Tvé jméno; je ovšem samo o sobě věčně svaté.

Přijď království tvé, to znamená: ať se dovrší počet Tvých vyvolených, kteří jsou Tvým královstvím, v němž budeš slavně kralovat po věčné časy. Nebo: *přijď království tvé* v tom smyslu, abychom my do Tvého království vešli.

Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. To znamená: ať se naplní skrze nás na zemi to, co Ty chceš, abychom naplnili, tak jako to v nebi naplňují svatí. Tedy abychom žili podle Tvé vůle a nechtěli její opak.

Chléb náš vezdejší – samého Tebe, Slovo, velebnou svátost Tvého Těla, i chléb nezbytný pro tělo – *dej nám dnes*.

A odpusť nám naše viny, tedy hříchy, jak říká evangelista Lukáš,³⁹⁴ i viny, vlastně dluhy, to znamená tresty, které jsme dlužni za své hříchy, aby naše duše byly čisté a my byli svobodni od trestu. *Jako i my odpouštíme našim viníkům*, tak, že jim nepřejeme zatracení a nechceme se jim škodlivě mstít, ale mstu přenecháme Tvé milosti vůči nim, aby ses nad nimi slitoval.

A nevydej nás v pokušení – tedy nedopusť, abychom upadli do hříchu, když nás pokouší svět, ďábel a tělesnost.

Ale vysvobď nás od zlého – že bychom nakonec nelitovali svých hříchů; tedy vysvobď nás od zla věčného zatracení.

Amen. To znamená: ať se stane, jak prosíme.

392 Orig. *premittunt verba captacionis benivolencie*.

393 Mt 26, 39.

394 *Peccata* – ČEP „hříchy“, L 11, 4; Mt 6, 12 *debita* – ČEP „viny“. Hus zde pracuje se scholastickou diferencí viny („hříchu“, *peccatum*) a trestu („dluhu“ – *debitum*, *poena*, „trest“).